

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра політології, історії і філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
в.о. завідувача кафедри

Світлана МАКАРЕЦЬ

«2» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

ЛОГІКА

освітньо-професійна програма	Правознавство
спеціальність	081 Право
галузь знань	08 Право
освітній ступінь	бакалавр
факультет	обліку та фінансів

Полтава
2024 – 2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Логіка» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Правознавство спеціальності 081 Право.

Мова викладання – державна.

Розробник: Ігор УСАНОВ, доцент кафедри політології, історії і філософії, к.філос.н., доцент

«02» вересня 2024 року

Ігор УСАНОВ

Схвалена на засіданні кафедри політології, історії і філософії
протокол від 02.09.2024 р. № 1

Погоджено гарантом освітньої програми
Правознавство

«3» вересня 2024 року

Євгенія Липій

Схвалено головою Ради з якості вищої освіти
спеціальності «Право»
протокол від 3 вересня р. № 1

Олександр КАЛ'ЯН

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані студента	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2 (081_ПР_бд_2023)
Семестр	4
Лекції (годин)	16
Семінарські (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування теоретичної та методологічної основи для розвитку і вдосконалення логічної культури та інтелектуальних здібностей здобувачів вищої освіти, забезпечення ефективним логічним інструментарієм для розв'язування професійних завдань практичного характеру.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при вивченні предметів гуманітарного спрямування повної загальної середньої освіти, перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

фахові:

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

5. Програмні результати навчання:

РН 1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці задалегідь невідомих умов та обставин.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

**Співвідношення програмних результатів навчання
із очікуваними результатами навчання**

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН 1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин.	Уміти визначати аксіологічні орієнтири з метою вибору тактики аргументації у багатополлярному ідеологічному середовищі із урахуванням регіонів реальності. Уміти уникати логічних помилок і маніпуляцій.
РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Уміти оперувати логічним інструментарієм селекції валідних теорій та гіпотез. Уміти користуватися понятійним апаратом у розрізненні гіпотез, концептів та версій, що розширюють поле міждисциплінарних зв'язків для формування реальності фактів .
РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.	Уміти використовувати логіко-аналітичний інструментарій для узагальнення інформації та достовірних висновків, ґрунтуючись на законах логіки та правилах доцільної аргументації.
РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	Уміти формулювати власну думку й аргументовано відстоювати особистісну позицію. Уміти узгоджувати власний досвід і фахові знання. Уміти популяризувати складні проблеми професійної діяльності.

6. Методи навчання і викладання:

словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда);
 наочні (ілюстрування);
 практичні (робота з навчально-методичною літературою, виконання завдань самостійної роботи);
 методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду);
 методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження);
 комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і значення логіки.

Основні значення поняття «логіка». Визначення предмета науки логіки: поняття логічної форми та логічного закону. Поняття методу формалізації у широкому та у вузькому значенні слова. Історичний розвиток методу формалізації та його вплив на становлення історичних типів науки логіки. Характеристика основних історичних етапів розвитку науки логіки: традиційна (аристотелівська) логіка і символічні (класичні і некласичні) логіки. Місце науки логіки в системі філософських наук. Значення культури логічного мислення в пізнавальному процесі та в життєдіяльності людини.

Тема 2. Поняття і судження.

Загальна характеристика поняття як форми мислення. Відношення між поняттями по об'єму та їхнє графічне зображення за допомогою кіл Ейлера. Логічні операції над змістом та об'ємом поняття: обмеження і узагальнення поняття. Загальна характеристика судження. Відмінності між судженням і реченням. Поняття і судження. Зміст і форма суджень. Структура судження.

Тема 3. Закони логіки.

Загальна характеристика логічного закону. "Логічний закон" в традиційній (аристотелівській) і в сучасних символічних (класичній та некласичній) логіках. Основні формально-логічні закони: закон тотожності, закон несуперечності, закон виключеного третього, закон достатньої підстави (визначення, формальні вирази, особливості вимог, логічні помилки при порушенні даних законів).

Тема 4. Умовивід і аргументація

Представлення структури суджень за допомогою формул. Умовивід – складна форма логічного мислення. Види умовиводів. Загальна характеристика умовиводу. Структура умовиводу. Правила і помилки щодо тези.

Тема 5. Правила і помилки в аргументації

Правила і помилки стосовно тези, аргументів і форм (схем) та можливі помилки і логічні хитрощі при їх порушенні. Аргументація емпірична і теоретична. Факт як приклад, як ілюстрація. Некоректні прийоми аргументації: аргумент до аудиторії, аргумент до особи, аргумент до мас, аргумент до людини, аргумент до сили, аргумент до незнання, аргумент до жалісливості та інші. Правила критики.

Тема 6. Практична логіка: лінія аргументації.

Практика послідовної аргументації, вибір і узгодження аргументів. Демаркація - поділ, структурування аргументів у рамках переконливої промови. Дескриптивна і алогічна підтримка аргументації. Фабула, анонс і резумуюча теза.

Тема 7. Логіка і тактика переконання.

Проблема і аргументація. Проблема як невизначеність і відсутність рішення в даних умовах. Явні і неявні проблемні ситуації. Логічний аналіз запитань і відповідей: види, правила, можливі помилки. Суперечка як форма аргументації. Класифікація суперечок: за формою, за метою. Дискусія як спосіб пізнання. Суперечка як засіб прояснення і розв'язання питань, що недостатньо обґрунтовані чи неоднозначно трактовані.

Тема 8. Маніпуляції, софізми, брехня

Поняття про маніпулювання. Складові маніпуляції. Маніпулятивна технологія. Механізми маніпулятивного впливу. Деструктивність маніпулятивного впливу. Софізми - логічно недосконалі міркування, що видаються за правильні і доказові. Софізми і "Помилки в доказі". Способи виявлення обману чи спроби впливу. Контрманіпуляція. Рефреймінг.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання 081_ПР_бд_2023			
	усього	у тому числі		
л		с	с.р.	
Тема 1. Предмет і значення логіки.	13	2	-	11
Тема 2. Поняття і судження.	11	2	2	7
Тема 3. Закони логіки.	11	2	2	7
Тема 4. Умовивід і аргументація	11	2	2	7
Тема 5. Правила і помилки в аргументації	11	2	2	7
Тема 6. Практична логіка: лінія аргументації.	11	2	2	7
Тема 7. Логіка і тактика переконання.	11	2	2	7
Тема 8. Маніпуляції, софізми, брехня	11	2	2	7
Усього годин	90	16	14	60

8. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 081_ПР_бд_2023
Тема 2. Поняття і судження.	2
Тема 3. Закони логіки.	2
Тема 4. Умовивід і аргументація	2
Тема 5. Правила і помилки в аргументації	2
Тема 6. Практична логіка: лінія аргументації.	2
Тема 7. Логіка і тактика переконання.	2
Тема 8. Маніпуляції, софізми, брехня	2
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 081_ПР_бд_2023
Тема 1. Предмет і значення логіки.	11
Тема 2. Поняття і судження.	7
Тема 3. Закони логіки.	7
Тема 4. Умовивід і аргументація	7
Тема 5. Правила і помилки в аргументації	7
Тема 6. Практична логіка: лінія аргументації.	7
Тема 7. Логіка і тактика переконання.	7
Тема 8. Маніпуляції, софізми, брехня	7
Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти не передбачена навчальним планом.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
РН 1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин.	Поточний контроль: виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи. Семестровий контроль: екзамен
РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Поточний контроль: виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи. Семестровий контроль: екзамен
РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.	Поточний контроль: виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи. Семестровий контроль: екзамен
РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	Поточний контроль: виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи. Семестровий контроль: екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та досягнення програмних результатів навчання.

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно навчального плану: іспит.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Виконання навчальних (практичних) завдань Написання реферату	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	
Тема 1. Предмет і значення логіки.	-	5	5		5
Тема 2. Поняття і судження.	5		5		10
Тема 3. Закони логіки.	5		5		10
Тема 4. Умовивід і аргументація	5		5		10
Тема 5. Правила і помилки в аргументації	5		5		10
Тема 6. Практична логіка: лінія аргументації.	5		5		10
Тема 7. Логіка і тактика переконання.	5		5		10
Тема 8. Маніпуляції, софізми, брехня	5		5		15
				20	20
Разом	35	5	40	20	100

Шкала та критерії оцінювання

Опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал з розумінням фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності; обґрунтовує власні думки; ефективно працює з інформацією, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно співпрацює з колегами, бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
4	Здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, з розумінням фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності, ефективно працює з інформацією, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; співпрацює з колегами, бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;

3	Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, але демонструє знання навчального матеріалу не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності, з інформацією працює не ефективно, пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями лише з допомогою викладача; співпрацює з колегами та участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
2	Здобувач вищої освіти виявляє часткові знання і розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, демонструє знання навчального матеріалу фрагментарно слабо обґрунтовує власні думки; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності з допомогою викладача, з інформацією працює не ефективно, пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями лише з підтримкою викладача; співпрацює з колегами та участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
1	Здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, не завжди розуміє фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки, з інформацією працює не ефективно, відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; співпрацює з колегами неохоче, допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
0	відповідь відсутня

Написання реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	Виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; демонструє ефективну роботу з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує, в процесі доповіді демонструє високий рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити.
3-4	Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; демонструє ефективну роботу з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує, але на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє середній рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити.

2-3	Є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; з інформацією працює не ефективно, здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє достатній рівень фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити.
0-2	Реферативна робота не відповідає вимогам до написання, здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє низький рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити, робота з інформацією не ефективна, або реферативна робота невиконана.

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти якісно засвоїв матеріал, досконало використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, без помилок.
4	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти добре засвоїв матеріал, належним чином використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, але наявні незначні помилки.
3	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти достатньо засвоїв матеріал, але не досконало використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; невміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не відповідно до методичних рекомендацій і не в повному обсязі.
2	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти засвоїв необхідний матеріал вибірково, недостатньо використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; має труднощі при застосуванні набутих теоретичних знань при розв'язанні практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі або механічно.
1	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти засвоїв необхідний матеріал фрагментарно, хоча при цьому належним чином використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; виникають труднощі при застосуванні набутих теоретичних знань при розв'язанні практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі або мають суттєві помилки.
0	Завдання самостійної роботи не виконані, або виконані повністю неправильно.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені*

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	9-10	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на рівні 100 %
	7-8	Є відповіді на теоретичне питання, але показано не достатньо глибоке знання матеріалу та задовільний рівень вмінь щодо розуміння і аналізу матеріалу, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на рівні 70 %
	5-6	Є відповіді на теоретичне питання, але інформація відображена частково невірна, з помилками, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на рівні 50 %
	3-4	Є відповіді на теоретичне питання, але інформація відображена частково невірна, з помилками, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на рівні 35 %
	1-2	Є відповіді на теоретичне питання, але інформація відображена не в повному об'ємі або невірна, що не дає можливість у повному обсязі оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	0	Відсутні відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Для 2-го теоретичного питання	9-10	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на рівні 100 %
	7-8	Є відповіді на теоретичне питання, але показано не достатньо глибоке знання матеріалу та задовільний рівень вмінь щодо розуміння і аналізу матеріалу, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на рівні 70 %
	5-6	Є відповіді на теоретичне питання, але інформація відображена частково невірна, з помилками, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на рівні 50 %
	3-4	Є відповіді на теоретичне питання, але інформація відображена частково невірна, з помилками, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на рівні 35 %
	1-2	Є відповіді на теоретичне питання, але інформація відображена не в повному об'ємі або невірна, що не дає можливість у повному обсязі оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	0	Відсутні відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

*екзамен складається з двох теоретичних питань

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; телевізор – 1 шт.; презентації. Перелік обладнання необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує кафедра політології, історії і філософії

13. Політика навчальної дисципліни

- *щодо термінів виконання та перескладання*: при недотриманні термінів виконання завдань здобувач вищої освіти може доздатися їх з узгодженням та дозволу викладача. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Термін ліквідації підсумкової академічної заборгованості встановлює деканат, але зазвичай не довше, ніж два тижні після початку наступного навчального семестру. Особливості перескладання регламентовані «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті»;

- *щодо академічної доброчесності*: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися вимог чинних нормативних документів стосовно академічної доброчесності, дотримуватися академічної чесності і етичної поведінки в освітньому середовищі. Вона передбачає: впровадження принципів чесності, прозорості і незалежності; діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; вміти давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету;

- *щодо відвідування занять*: відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим; відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача;

- *щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти*: на здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету»;

- *щодо оскарження результатів оцінювання*: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті»..

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Ковальчук О. Я. Логіка [для студентів юридичних спеціальностей] : навчальний посібник. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 256 с. URL : <http://surl.li/lrsrye>
2. Комплексні практичні індивідуальні заняття з курсу "Логіка". Березька К. М., Мартинюк О. М., Дзюбановська Н. В. Тернопіль, ЗУНУ, 2022. 52 с. URL : <http://surl.li/bshzbj>
3. Конверський А. Логіка : підручн. для студентів юридичних факультетів. К : ЦУЛ. 2024. 358 с. URL : <https://jurkniga.ua/contents/logika.pdf>
4. Логіка для юристів: підручник / В. С. Бліхар, В. В. Левкулич, М. М. Олексюк, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо, О. І. Матвієнко. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 316 с. URL : <http://surl.li/irbeta>
5. Логіка. Данильян О. Г. Харків : Право, 2022. 220 с. <http://surl.li/zkvelj>
6. Усанов І.В., Усанова Л.А. Теоретичні моделі сучасної соціальної аналітики. Філософські обрії. Наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 45. К.; Полтава, 2022. С. 40-44. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19031>
7. Усанова, Л.; Усанов, І.; Штепа, О. Формування критичного мислення в системі компетентнісної підготовки фахівців. *Українська професійна освіта=Ukrainian professional education* 2024, 48-55. URL : <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2024.16.314293>

Допоміжні

1. Бандурка О. М., Тягло О. В. Юридична логіка : підручник. 2-е видання, переробл. і доповн. Харків : Золота миля, 2017. 216 с. URL : <http://surl.li/qnonzv>
2. Войтенко Д. О., Качурова С. В., Невельська-Гордєєва О. П. Логіка в запитаннях і відповідях: навчальний посібник / за заг. ред. О.П. Невельської-Гордєєвої. Харків : Право, 2022. 126 с. URL : <http://surl.li/dwucdv>
3. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Логіка» Мартинюк О. М. Дзюбановська Н.В., Березька К. М. Тернопіль, ЗУНУ, 2022. 76 с.
4. Логічні задачі для самостійної роботи студентів з курсу “Логіка” Мартинюк О. М., Березька К. М., Дзюбановська Н. В. Тернопіль, ЗУНУ, 2022. 32 с. URL: <http://surl.li/dzreia>
5. Математична логіка та теорія алгоритмів: навч. посіб. / М. П. Матвієнко, С. П. Шаповалов. Київ: Ліра-К, 2021. 212 с.
6. Пономаренко М.В., Чернов Л.О. Право та ТЗНПК. Кейси. МЗПЛ Оновлений ККУ : навч. посіб. Харків : «Право». 2021. 328 с.
7. Професійне мислення як фактор становлення сучасного правника: навч. посібник/ Черновський О. К., Меленко О. В., Гриндей Л. М. Чернівці: Технодрук, 2021. 220 с. URL : <http://surl.li/boefhy>
8. Тетарчук І. В. Логіка для юристів : посіб. для підготовки до іспитів. К : ЦУЛ. 2020. 147 с.
9. Тягло О. В. Логіка юридичних міркувань. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 349–353. URL : <http://surl.li/kmkxru>
10. Хоменко І. Логіка. Теорія та практика. К : ЦУЛ. 2019. 400 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua>
2. Електронна бібліотека Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України. URL : <https://filosof.com.ua/>
3. Практикум з логіки. URL : <http://philosophy.ck.ua/praktikum-z-logiki/>